

RAD STOMATOLOGA U PROCESU IDENTIFIKACIJE

S. Dješka

Sve složeniji odnosi i zbivanja u svim strukturama savremenog društva postavljaju sudskoj medicini sve određena, ali i složenije zadatke identifikacije. Ovi zadaci posebno su osložnjeni u prirodnim nepogodama i prometnim nesrećama velikih razmjera. Upravo zbog toga sudska medicina ne može se u mnogim slučajevima služiti rutinskim i zastarjelim metodama iz prošlog stoljeća (antropometrijska mjerenja, daktiloskopija i dr.) pa zahtijeva usluge i drugih znanstvenih disciplina. Među ovima valja ukazati na sudsku odontologiju, koja nas stomatologe posebno zanima, ne samo kao nova stomatološka aktivnost nego i kao disciplina kojom će se stomatolozi u budućnosti sve češće susretati.

Sudska odontologija bavi se identifikacijom mrtvih ili živih osoba pomoću zubi. Ta stomatološka identifikacija pruža danas sudskoj medicini sve češće i korisnije priloge, iako je u nas tek u začetku i još nedovoljno proširena. Razlog tome je u nedovoljnoj upućenosti stomatologa, odnosno u nedovoljnom poznavanju ove metode.

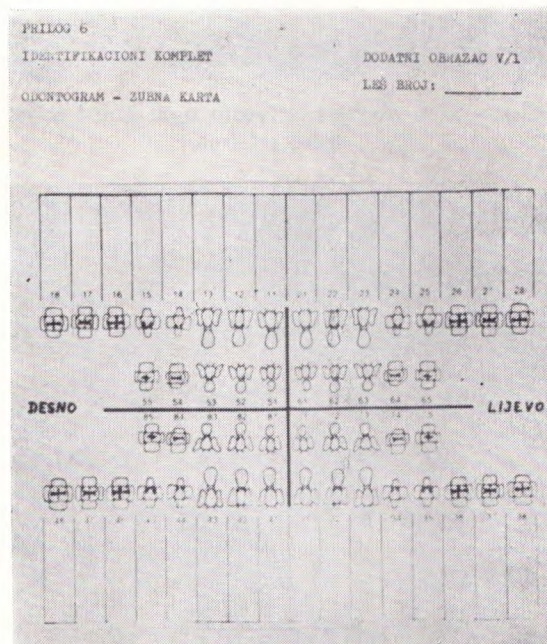
Godine 1966. GUSTAVSON je posebno naglasio potrebu edukacije stručnjaka za stomatološku identifikaciju. Predložio je osnivanje posebnih jedinica za identifikaciju u kojima bi uz ostale stručnjake sudjelovali i stomatolozi u rpeliminarnim istragama, a isto tako i potrebu osiguranja laboratorija za daljnja proučavanja materijala koji mogu poslužiti u identifikaciji (1).

Stomatološki pregled u svrhu sudske istrage žive ili mrtve osobe ne razlikuje se mnogo od uobičajenog stomatološkog pregleda, a za takav pregled potrebni su najosnovniji dijagnostički instrumenti i materijal.

Na mjestu nesreće za vršenje uobičajenih radnji zbrinjavanja leša, stomatolog pažljivo pregleda mjesto nesreće radi nalaza zubi i fragmenata čeljusti. Svi nađeni dijelovi stavljaju se u zasebnu vrećicu radi daljnjega pregleda i utvrđivanja identiteta osobe. U Zavodu za sudsku medicinu vrši se obdukcija leša i potanji stomatološki pregled.

U mnogim zapadnim zemljama stomatološki pregled obvezatno se vrši na svakom lešu, dok u nas taj pregled nije uobičajen, jer nepostoji stalna ekipa u kojoj bi u identifikaciji sudjelovao i stomatolog, a i zbog nedovoljnog poznavanja ove metode.

Rad stomatologa u procesu identifikacije sastoji se u pregledu zubi i čeljusti i unošenju svih evidentiranih podataka za paženih u trenutku ispitivanja, koje smo nazvali identifikacijskim elementima, u zubnu tabelu — odontogram, ili u manje složene i numerički jednostavnije tabele koje koriste Englezi.



Sl. 1: Odontogram

Od identifikacijskih elemenata posebno su važni: plombirani zubi i vrsta materijala, mostovi, potpune i djelomične proteze s točno označenim zubom i kvačicom u protezi, devitalizirani zubi i anomalije čeljusti i zubi.

Plombirane zube valja evidentirati s točnim obilježavanjem plombirane površine, kao što su O, OD, MO i MOD. Ako plomba nije tako obilježena nego po klasama ili brojem u zubnom nizu, ne može biti upotrebljena kao identifikacijski element.

Plombe su identifikacijski elementi koji se mogu pratiti i pronaći u zubnom kartonu deset i više godina.

NAME _____ AGE _____
 ADDRESS _____ PHONE No. _____

8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8

D. 13

Sl. 2: Zubna tabela — a: u gornjem lijevom uglu ime i adresa, a u desnom dobi i telefon.

NAME _____ AGE _____

8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8

Sl. 3: Zubna tabela — b: kopije izvornika dviju tabela koje koriste Englezi.

Krunice i mostovi elementi s upomoću kojih možemo utvrditi identitet ako je točno upisano koji je zub nosač mosta od koliko se članova sastoji tijelo mosta i od koje je vrste materijala izrađen most.

Ako se u ustima nalazi potpuna proteza, ona se vadi i pregledaju znakovi prekpoznavanja. Slučaj potpunih proteza uvijek

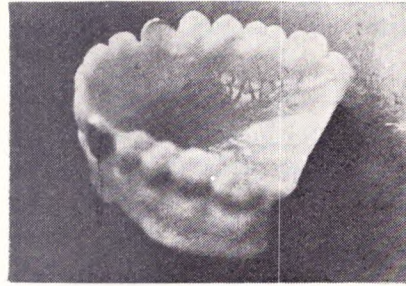
pričinjava poteškoće u identifikaciji jer one nemaju nikakvu oznaku po kojoj bi se moglo utvrditi kojoj osobi pripadaju. U takvim slučajevima identifikacija je jedino moguća ako je sačuvan gipsani otisak čeljusti i tehničarev radni nalog.

Sudjelovanje u identifikaciji unesrećenih u Vrbovcu zapazila sam da je primijenjen poseban sistem obilježavanja potpunih proteza u Engleza, inkorporiranjem metalne pločice u bazu proteze s ugraviranim imenom ili urezivanjem imena na palatinalnoj strani proteze.

Ovakav sistem obilježavanja veoma je koristan i lako izvediv u svakom laboratoriju, te sam ga započela primjenjivati u svojoj ambulanti.



Sl. 4: Gornja totalna proteza u koju je inkorporirana metalna pločica s ugraviranim imenom na palatinalnoj strani — nepoliranoj.



Sl. 5: Gornja totalna proteza u kojoj je urezano ime na palatinalnoj glatkoj strani proteze.

Djelomične proteze mogu pružiti važan dokaz za identifikaciju jer zamjenjuju određeni broj izvađenih zubi pa nije vjerojatno da će se pojaviti u dva i više slučajeva u istoj nesreći. One se stavljaju ponovno u usta radisnimanja, a snima se u anteriornom, lateralnom i okluzalnom položaju.

Od posebnog su značenja sačuvani rendgen-snimci zubi i čeljusti koji pokazuju prisutnost ili nedostatak popravka korijena, apikotomije, hiper cementoze, kao i sve druge promjene na zubima i čeljustima.

Svi dobiveni podaci koji se unose u zubne tabele uspoređuju se s podacima u zubnim kartonima. Ako su podaci nađeni na lešu identični s dobivenim podacima, može se sa sigurnošću utvrditi identitet. Zabilježeni podaci se umnože i dio su izvještaja o zubima, a izvještaj moraju razumjeti svi u istrazi, odnosno umjeti ga koristiti kao dokaz na sudu.

Da bi rad stomatologa bio moguć, nužno je, i od posebnog značenja, razmotriti mogućnost identifikacije pomoću zubi u našim ambulantomama i na ovu metodu svratiti pozornost što većeg broja stomatologa, kako bi je bilo moguće primjenjivati u svakodnevnoj praksi kada se to pokaže nužnim.

Potrebno je uvođenje jedinstvenog sustava obilježavanja u cijeloj našoj zemlji koji bi bio identičan obilježavanju u svijetu. Nužna je, pri tome, uska povezanost stomatologa i stomatološke službe uopće.

Sažetak

U radu je izložen razvoj sudske odontologije kao nove stomatološke aktivnosti i discipline kojom se stomatolozi sve češće susreću. U identifikaciji osoba oni su prijeko potrebni, a njihov pregled ne razlikuje se mnogo od uobičajenog stomatološkog pregleda.

Autor obrazlaže rad stomatologa od mjesta nesreće do utvrđivanja identiteta osobe uz pomoć identifikacijskih elemenata: plombi, mostova, proteze anomalija zubi i čeljusti. Identifikacijski elementi, zapaženi u trenutku ispitivanja, uspoređuju se s podacima u zubnim kartonima. Ako su podaci nađeni na lešu identični s dobivenim podacima, sa sigurnošću se utvrđuje identitet.

Summary

The author presents development of forensic odontology being a new activity and discipline, which stomatologists are more often faced to. In identification they are extremely needed, and their examination does not differ from an ordinary stomatologic examination.

The author explains stomatologist's activity from the place of accident to assessing identity, using identifying elements: fillings, bridges, dentures, anomalies of teeth and jaws. Identifying elements found out at examination are being compared to data achieved from teeth carotèque evidence. If data from corpse correspond to those from cartotèque, identity is positively ascertained.

As to enable the stomatologist in his work, it is particularly important to have satisfactory evidence of treatment of teeth at our stomatologic services, as well as drawing stomatologists' attention to the growing use of this method, which should be available when in praxis needed.

Literatura

1. Cameron I. J., Sims B. G.: Forensic Dentistry, London 1974 : 46—144.
2. Haines H.: Forensic Science, London 1972, Vol. 1, No. 3 : 313.
3. Svoren B.: Važnost stomatologa u odontološkoj identifikaciji, Osijek 1975 (u rukopisu).
4. Dopuđ M.: Identifikacija osoba pomoću stomatoloških obeležja, Stomatološki glasnik Srbije, Beograd 1971, vanredni broj: 420—422.
5. Vasilić N., Cuculj V., Milošević A.: Značaj usta i zuba za identifikaciju, Stomatološki glasnik Srbije, Beograd 1972, 2 : 132—138.